Opinnäytetyö (AMK)

Hoitotyön ko., fysioterapian ko.

Sairaanhoitaja, Fysioterapeutti

2014

Tiina-Maria Ansio ja Atte Mäki

AMMATILLINEN KEHITTYMINEN MONIALAISESSA TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAN OPISKELIJAOSUUSKUNNASSA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Hoitotyön ko., fysioterapian ko.

Sairaanhoitaja (AMK), Fysioterapeutti (AMK)

Marraskuu 2014 | 33 + 5

Ohjaajat: Mary-Ann Kaukinen, Sari Asteljoki ja Maika Kummel

Tiina-Maria Ansio ja Atte Mäki

AMMATILLINEN KEHITTYMINEN MONIALAISESSA TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAN OPISKELIJAOSUUSKUNNASSA

Ammatillista kehittymistä sekä monialaisuuden merkitystä terveys- ja hyvinvointialalla on tutkittu vähän. Terveys- ja hyvinvointialalla opiskelu painottuu edelleen opettajavetoiseen luokkaopiskeluun. Turun ammattikorkeakoulun terveys- ja sosiaalialan opetuksessa kokeiltiin vuonna 2013 syksyllä alkanutta opiskelijaosuuskuntatoimintaa, joka oli osa Agricola-hanketta. Tässä opiskelijaosuuskunnassa kahdeksan opiskelijaa eri terveys- ja hyvinvointialoilta perustivat osuuskunnan. Siinä toimimisesta opiskelijoille tehtiin kullekin oma suunnitelma eri kurssien opiskelusta osuuskuntatoiminnan kautta.

Opinnäytetyön tarkoitus oli tutkimuksellisesti kuvata opiskelijaosuuskuntatoiminnassa tapahtuvaa ammatillista kehittymistä sekä monialaisuuden merkitystä. Tavoitteena on hyödyntää saatua tietoa mahdollisesti jatkossa perustettaviin terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijaosuuskuntiin sekä siihen, olisiko tällä alalla mahdollista suorittaa opintoja osuuskunnan kautta jatkossakin.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Teemahaastattelu toteutettiin haastattelemalla opiskelijaosuuskunta MultiPotentian jäseniä (n=5) ja analysoimalla yhdeltä opiskelijalta oppimispäiväkirja (N=6). Haastattelemalla kerätty aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysimenetelmällä.

Haastattelujen analyysin tuloksista tärkeimpinä nousivat haastateltavien tyytyväisyys siihen, että olivat lähteneet mukaan projektiin, kohonnut valmius lähteä opintojen jälkeen työelämään sekä oman oppimisen ja tietotaidon kriittinen tarkastelu.

ASIASANAT:

Ammatillinen kehittyminen, monialaisuus, osuuskunta, opiskelijaosuuskunta, terveys- ja hyvinvointiala

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Health Care, Physiotherapy

Degree programme in nursing, Degree programme in physiotherapy

November 2014 | 33 + 5

Instructors: Mary-Ann Kaukinen, Sari Asteljoki and Maika Kummel

Tiina-Maria Ansio ja Atte Mäki

PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN MULTIDISCIPLINARY STUDENT COOPERATIVE IN THE FIELD OF HEALTH CARE AND WELL-BEING

The significance of professional development and multidisciplinary in the field of health care and well-being has been studied very little. In the field of health care and well-being studying is still heavily based on teacher-based class studies. Turku University of Applied Science tried out a student cooperative activity in the faculty of health care and social services which started in autumn 2013 and which was a part of project Agricola. In this student cooperative activity eight students from different fields of health care and well-being established a cooperative. Each student had their own study plan of different courses that they studied through cooperative activities.

Purpose of this thesis was through research to describe the professional development and significance of multidisciplinary in student cooperative activity. The goal is to utilize the received information for possible future student cooperatives in the field of health care and well-being, as well as for the possible continuation of studying partly via student cooperative in this field.

This thesis is a qualitative research in which theme interview was used as a means of data collection. Theme interviews were carried out by interviewing the members of cooperative MultiPotentia (n=5) and one student had their study diary researched (N=6). The material from the interviews was analyzed by using material-based content analysis.

The most important results of the analysis were the satisfaction of the interviewees in participating the project, having a higher readiness towards working life after finishing their studies and having a critical view towards their own learning and know-how.

KEYWORDS:

Professional development, multidisciplinary, co-operative, student co-operative, field of health care and well-being

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO **6**

2 MONIALAINEN AMMATILLINEN KEHITTYMINEN **7**

2.1 Ammatillinen kehittyminen 7

2.2 Monialaisuus 9

3 OSUUSKUNTA **12**

3.1 Osuuskuntatoiminta 12

3.2 Opiskelijaosuuskunnat Suomessa 14

3.3 Osuuskunta MultiPotentia 15

3.3.1 Osuuskunnan perustaminen ja perustamistoimet 17

3.3.2 Osuuskunnan jäsenet ja toiminta 18

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT **19**

5 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTUS **20**

5.1 Tutkimusmenetelmä ja aineisto 20

5.2 Aineiston hankkimisen käytännön toteutus 21

5.3 Aineiston käsittely ja analysointi 21

6 TULOKSET **23**

6.1 Tutkimusaineiston yleinen tarkastelu 23

6.2 Ammatillisen kehittymisen tarkastelu 23

6.3 Monialaisen osaamisen ja yhteistyötaitojen tarkastelu 24

7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS **26**

8 POHDINTA **28**

LÄHTEET **31**

LIITTEET

Liite 1. Suostumus tutkimukseen osallistumiseen

Liite 2. Teemahaastattelun runko

Liite 3. Ammatillinen kehittyminen

Liite 4. Moniammatillisuus

Liite 5. Tiedonhakupolku

TAULUKOT

Taulukko 1. Opiskelijaosuuskunnat Suomessa 15

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä kartoitetaan Turun ammattikorkeakoulun Terveys- ja hyvinvointitulosalueelle vuoden 2013 syksyllä perustetussa opiskelijoiden monialaisessa osuuskunnassa tapahtuvaa ammatillista kehittymistä sekä monialaisuuden merkitystä ammatillisen kehittymisen tukena. Yhteistyöorganisaatioina toimivat sekä Turun ammattikorkeakoulun Terveyden ja hyvinvoinnin tulosalue että Osuuskunta MultiPotentia.

Turun ammattikorkeakoulun entisen terveyden ja hyvinvointipalveluiden nykyisen Terveys- ja hyvinvointi tulosalueen aloille suunnattu opiskelijaosuuskuntahanke lähti liikkeelle Agricola –hankerahoituksen puitteissa. Agricola-ohjelman hankkeet koskevat koko ammattikorkeakoulun toimintaa, kansainvälistymistä, innovatiivisten oppimismenetelmien ja -ympäristöjen kehittämistä sekä hyvien käytänteiden levittämistä. Ohjelmassa keskitytään Turun ammattikorkeakoulun tunnistettujen heikkouksien ja kehittämiskohteiden parantamiseen. (Turun ammattikorkeakoulu 2014a.)

Opinnäytetyön tarkoitus on tutkimuksellisesti kuvata opiskelijaosuuskuntatoiminnassa tapahtuvaa ammatillista kehittymistä sekä monialaisuuden merkitystä. Tavoitteena on hyödyntää saatua tietoa mahdollisesti jatkossa perustettaviin Terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijaosuuskuntiin sekä siihen, olisiko tällä alalla mahdollista suorittaa opintoja osuuskunnan kautta jatkossakin.

Tämä opinnäytetyö suoritetaan kvalitatiivisen teemahaastattelun muodossa, jossa haastatellaan valittuja opiskelijoita. Valinta on tehty sillä perusteella, että haastattelu tehdään vain niille opiskelijoille, jotka ovat olleet tutkimuksen kohteena olevan monialaisen osuuskunnan jäseninä.

2 MONIALAINEN AMMATILLINEN KEHITTYMINEN

2.1 Ammatillinen kehittyminen

Ammatillinen kehittyminen on sekä kognitiivista että emotionaalista. Ammatillisen kehittymisen prosessi muodostuu, kun tieto, taito ja tunne kohtaavat. Ammatillinen kehittyminen ei ole pelkästään yksilön kehitysprosessi, vaan sillä on voimakas yhteisöllinen ulottuvuus, johon liittyy muun muassa oman roolin löytäminen ammatillisessa työyhteisössä ja ammatillisen arvostuksen sisäistäminen. Ammatillista kehittymistä voidaan teoreettisesti tarkastella siis monesta suunnasta: yksilön oppimisen, minäkäsityksen ja organisaation oppimisen näkökulmasta. (Wallin 2007.)

Opinnäytetyöprosessin aikana vertailtiin Turun ammattikorkeakoulun opiskelijaosuuskunta MultiPotentian jäsenten ammatillista kehittymistä osuuskuntamuotoisessa opiskelussa syksyn 2013 ja kevään 2014 aikana. Työssä otettiin huomioon moniammatillisen ryhmän hyödyt ja haasteet. Osuuskunnassa oli mukana opiskelijoita sairaanhoitaja-, suuhygienisti-, fysioterapia- ja sosionomikoulutusohjelmista.

Sairaanhoitaja on ihmisten terveyttä edistävä ja ylläpitävä ammattilainen. Sairaanhoitajan tehtäviin kuuluu hoitotyö, lääkehoito, ohjaus, neuvonta ja ihmisen tukeminen. (Työministeriö 2014a.)

Suuhygienisti toimii suun terveydenhoidon asiantuntijana. Hän ohjeistaa asiakkaita suunhoidon ongelmissa, sekä poistaa hammaskiveä, pinnoittaa hampaita ja tekee fluorauksia. (Työministeriö 2014b.)

Fysioterapeutti ylläpitää ja parantaa asiakkaiden liikkumis- ja toimintakykyä. Fysioterapeutti ohjaa yksilö- ja ryhmäliikuntoja sekä neuvoo ihmisiä huolehtimaan kunnostaan. Fysioterapian menetelmiä ovat ohjaus ja neuvonta, terapeuttinen harjoittelu sekä manuaalinen ja fysikaalinen terapia ja apuvälinepalvelut. (Työministeriö 2014c.)

Sosionomi toimii sosiaalisen tuen, neuvonnan ja ohjauksen tehtävissä. Hän voi työskennellä varhaiskasvatuksen, nuorisotyön tai lastensuojelun tehtävissä. Sosionomi voi myös työskennellä maahanmuuttajien, vanhusten, vammaisten, mielenterveys- ja päihdeongelmaisten parissa. (Työministeriö 2014d.)

Turun ammattikorkeakoulussa koulutetaan opiskelijoita kaikkiin neljään edellä mainittuun ammattiin. Opetussuunnitelmien mukaan näillä ammattialoilla on seuraavia yhteisiä ammatillisen kehittymisen tavoitteita: laadunvarmistus omassa ammatissa, oman alansa asiantuntijuus sekä moniammatillinen yhteistyö. (Turun ammattikorkeakoulu 2014b.)

Tärkeä osa ammatillista kehittymistä on sosiaalinen kehittyminen. Sosiaalisella puolella myös monien eri ammattialojen yhteensovittaminen ja tehtävien suunnittelussa niiden huomioon ottaminen toi omat haasteensa osuuskuntatoimintaan.

Yksilön ammatillinen kehittyminen jatkuu koko työikäisyyden ajan. Usein kehittymisprosessi kuitenkin katkeaa jossakin vaiheessa, kun työmotivaatio heikkenee, työn merkitys vähenee ja työ muuttuu rutiininomaiseksi. (Ruohotie 2000, 49-50.) Ammatilliseen kehittymiseen on olemassa kolme kehittymistä edellyttävää tekijää. Ruohotie (2000) erottelee tekijät organisatorisiin, työrooliin liittyviin sekä henkilökohtaisiin kasvutekijöihin. Organisaatiossa tapahtuvassa ammatillisessa kehittymisessä suuri rooli on johdon tuella ja kannustuksella, ryhmän toimintakyvyllä, työn kannustearvolla sekä työn aiheuttamalla stressillä. Työrooliin liittyvässä ammatillisessa kehittymisessä taas on tärkeää, että on mahdollista löytää sellaisia tehtäviä joista löydetään kehittävää toimintaa, jokaisen kehittymistarvetta vastaavaksi. Monille ammattilaisille kaikkein antoisimpia oppimiskokemuksia ovat ongelmanratkaisut työhönsä liittyen. Henkilökohtaista kehittymistä edistää oppijan itsensä tuntemat omat vahvuudet ja heikkoudet. Näiden tunnistaminen luo kyvyn olla realistinen omien pyrkimysten ja urasuunnitelmien suhteen. (Ruohotie 2000, 50-57.) Perustan ammatilliselle kehittymiselle muodostaa siis oma ammatillinen identiteetti. Se on ihmisen käsitys itsestään työntekijänä suhteessa omaan työhönsä. Arvot, tavoitteet ja yhteisö luovat yhtey-

den, jonka sisällä työntekijä arvioi koko ajan itseään, toimintaansa, rajojaan, voimavarojaan ja orientaatiotaan. (Eteläpelto & Onnismaa 2006, 26.)

Vuonna 2012 tehdyssä tutkimuksessa tutkittiin toiminnan uudelleen arviointia eli reflektointia terveydenhuollon ammattilaisten jatkuvassa ammatillisessa kehittymisessä. Toiminnan tarkastelua sinänsä ei opeteta lääketieteellisissä koulutuksissa, mutta sitä kuitenkin oletetaan terveydenhuollon ammattilaisten käyttävän jatkuvassa omassa ammatillisessa kehityksessä. Reflektointi voi edistää oppimista ja sitä kuvataan emotionaalisena, sosiaalisena sekä kognitiivisena ulottuvuutena. Oppimisen sykli jaetaan neljään elementtiin - varsinainen kokemus, havainnointi ja tarkastelussa muodostuvat abstraktit käsitteet sekä niiden testaus uusissa tilanteissa. Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata toiminnan reflektoinnin kehittämistä ja oppimista ja sitä, miten se ohjaa tunnistamaan uusia lähestymistapoja ammatillisessa kehittymisessä niin yksilöillä kuin työyhteisössäkin. Tutkimustuloksena oli, että on vain rajoitetusti, mutta kasvavissa määrin, näyttöä sille, että toiminnan uudelleen arvioiminen kehittää omaa ammatillista kehittymistä. Mitään erityisiä malleja tai käytäntöjä ei tutkimuksessa noussut esille. Käytetyistä tutkimuksista kuitenkin selviää, että oppijan harkintakykyä parantavaa ja kannustavaa opetusta ei vielä ole saatavilla. Toiminnan tarkastelu parantaa ammatillista kehittymistä ja se saa oppijan varmemmaksi itsestään. Jos esimerkiksi toiminnan arviointia harjoitetaan potilaan hoidossa, se tuo varmuutta myös kliinisiin taitoihin. (Jayatilleke & Mackie 2012.)

2.2 Monialaisuus

Monialaisuus ja moniammatillisuus ovat termejä, mitkä ovat arkikielessä usein samaa tarkoittavia sanoja. Nämä termit ilmaisevat ammatillista asiantuntijuutta. Työntekijöiden näkökulmasta moniammatillisuus tuo mukaan tiimityöskentelyn, missä on mukana monen eri alan asiantuntijoita. Ammattiryhmien kesken jaetaan yhteiseksi kaikkien tietotaito asiakaslähtöisestä näkökulmasta. (Katisko ym. 2014, 10-12.)

Lainsäädännön ja erilaisten sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevien säädösten mukaan sosiaali- ja terveydenhuolto tulee toteuttaa ja järjestää moniammatillisessa yhteistyössä. On siis taattava sosiaali- ja terveysalan loogisien kokonaisuuksien ja tehokkaiden toimintamallien synty. (Juslin, Liljeroth & Vaartio-Rajalin 2013.)

Sosiaali- ja terveysalalla termi ”moniammatillinen yhteistyö” on suomen kielessä niin monimuotoinen käsite, että Isoherranen (2012, 19-22) pitää sen avaamista apukeinona työkulttuurin yhteistyön paranemiseen. Hänen mukaansa väärinymmärrykset ja epämääräisyydet käsitteestä johtavat siihen, että on vaikea saada kaikille sama ydinajatus sen sisällöstä ja luonteesta. Ydinasioina Isoherranen nostaa esille kokonaisvaltaisen ja potilaslähtöisen tiedon kokoamisen, mahdollisuuden ylittää ammatillisia rajoja, yhteiset välineet ja käytännöt tiedon kokoamiselle sekä jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen. (Isoherranen 2012, 19-22.)

Pelkkä teoriaopetus ei tuo moniammatillista osaamista esille niin hyvin kuin käytännön työn tuoma kokemus. Sosiaali- ja terveysalan ammattikunnissa lääkäreillä ei ole moniammatillisuuden opetusta koulutusaikana lähes ollenkaan, kun taas hoitotyön koulutuksissa tätä tietoa opetetaan. Koska tietoa on eri määrä eri tahoilla, voidaan moniammatilliset kokeilut kokea jopa uhaksi. Toimiva moniammatillinen tiimi toimii toistensa tukena, ja tiimin merkitys korostuu vaikeiden ratkaisujen myötä. Apua on helppo pyytää ja sitä yleensä myös saa. (Isoherranen 2012, 142-144.)

Artikkelissa ”Voimavaroja tukeva moniammatillinen ammattikäytäntö sosiaali- ja terveysalan AMK-koulutuksessa” Yrkeshögskolan Novian projektin tavoitteena oli kehittää moniammatillisia opetussuunnitelmia, joissa on uusia voimavaroja tukeva painotus. Tavoitteena oli myös kehittää edellytyksiä uuden opetussuunnitelman toteuttamiseksi, luoda siis uusi organisaatio, jossa uudet pedagogiset ratkaisut ja moniammatilliset yhteistyömuodot konkretisoituvat. Suunnitellakseen, toteuttaakseen, arvioidakseen sekä uudistaakseen opetustoimintaa, tarvitaan yhtenäisiä ohjeistuksia ja prosesseja. Työnote moniammatillisissa opetus- ja projektitiimeissä tarkoittaa uusia toimintamalleja, jotka edellyttävät yhteis-

tä ideointia, uudelleenjärjestelyjä ja yhteisiä toimintamalleja. Pienryhmässä oppimista korostetaan, ja konstruktivistisen näkemyksen, eli oppimisen uusien kokemusten ja tietojen sovittamisen aiempiin tietorakennelmiin, mukaan jokainen opiskelija on vastuussa omasta oppimisestaan. (Juslin ym. 2013.)

Yhteistyö monialaisen ja moniammatillisen työyhteisön sisällä on eri taitojen summa. Oman substanssiosaamisen lisäksi vuorovaikutustaidot, johtaminen ja vastuun jakaminen sekä sen oivaltaminen ovat keskeisessä asemassa. On valitettavaa, että sosiaali- ja terveysalalla työskentelevillä yhteistyötaidot ovat puutteellisia. (Katisko ym. 2014, 13-16.)

3 OSUUSKUNTA

Yrittäjyys on toimintaa, jota yrittäjä harjoittaa riskejä ottaen saadakseen voittoa. Toiminnan tuloksena syntyy erityyppisiä ja erikokoisia yrityksiä eri toimialoille. Kaikilla toimialueilla yritys noudattaa lakeja ja samanlaisia perusperiaatteita. Toiminnan tavoitteena on asiakaslähtöisyys. (Isokangas & Kinkki 2003, 35, 41.)

3.1 Osuuskuntatoiminta

Suomessa yritys perustetaan joko henkilöyhtiöksi tai oikeudelliseksi henkilöksi. Vaihtoehdot, joista yleisimmin valitaan yritysmuoto, ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. (Yritys Suomi 2014.) Yrityksen toimintaan liittyy tietynlaisia ominaispiirteitä, muun muassa omaperäisyys ja jäljittelemättömyys. Ominaispiirteistä pystytään tunnistamaan toiminta juuri yritystoiminnaksi. Koko toiminta lähtee liikkeelle asiakkaan tarpeista. Olennaista koko toiminnassa on liikeidea, josta saadaan kannattavaa toimintaa. (Isokangas & Kinkki 2003, 54.)

Yrittäjyys voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen yrittäjyyteen. Ulkoinen yrittäjyys tarkoittaa henkilöä, joka on perustanut yrityksen, omistaa sen ja kantaa siitä taloudellisen vastuun (Ristimäki 2004). Yrittäjiä on kuitenkin erilaisia. Joku yrittäjä on luontaisesti kasvuun kiihdyttävä tekijä ja erilaisiin mahdollisuuksiin tarttuja, kun taas toinen on enemmän kotona pohdiskelija ja riskien hallitsija. Erot johtuvat muun muassa taidoista, tyylistä, uskomuksista ja taipumuksista. Sisäisessä yrittäjyydessä tärkeää on yrittäjän oma arvomaailma ja se, että arvot kohtaavat yritystoiminnan kanssa. Yrittäjän arvot heijastuvat usein suoraan yritystoimintaan. Kaksi tärkeintä yrittäjäarvoa ovat itseohjautuvuus eli itsenäisyys sekä suoriutuminen eli kunnianhimo. (Pyykkö 2011, 60, 77-79.)

Osuuskuntalain 1. luku 2 § määrittelee osuuskunnan seuraavasti: ”Osuuskunta on yhteisö, jonka jäsenmäärää eikä osuuspääomaa ole ennalta määrätty. Osuuskunnan tarkoituksena on jäsenten taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että jäsenet käyttävät hyväkseen

osuuskunnan tarjoamia palveluita taikka palveluita, jotka osuuskunta järjestää tytäryhteisönsä avulla tai muulla tavalla. Osuuskunnan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että osuuskunnan tarkoitus on pääasiassa aatteellisen tarkoituksen yhteinen toteuttaminen.” (Osuuskuntalaki 14.6.2013/422.)

Osuuskunta koostuu vähintään kolmesta henkilöstä tai yhteisöstä. Jokaisella jäsenellä on samanlainen äänivalta, yksi ääni jokaista jäsentä kohti. Yritysmuotona osuuskuntaa pidetään joustavana sen vapaaehtoisen ja avoimen jäsenyyden vuoksi. Jäseneksi voi liittyä, osuuskunnasta erota ja jäsenen voi myös erottaa varsin vaivattomasti. Jäseneksi liityttäessä maksetaan sovittu summa osuusmaksua, jonka jäsenet saavat takaisin osuuskunnasta erotessaan tai erotettaessa. Pääasiallinen vastuu velvoitteista ja sitoumuksista on osuuskunnalla, eikä sen yksittäisellä jäsenellä. Osuustoiminnasta mahdollisesti kertyvä voitto kuuluu kokonaisuudessaan osuuskunnalle. Jäsenet eivät hyödy voitosta suoraan henkilökohtaisesti ellei osuuskunnan säännöissä ole erityisesti sovittu voiton jakamisesta jäsenten kesken. (Asunta & Holopainen 2010, 8.)

Hyvä liikeidea, jolla yritys erottuu helposti kilpailijoistaan, on aina tärkeää osuuskunnan toiminnalle. Liikeideasta pitäisi käydä ilmi monta asiaa: osuuskunnan tuotteet ja palvelut, kohderyhmä, tuotanto- ja toimintatapa sekä toiminnasta ja osuuskunnan tuotteista ja palveluista saatava hyöty. Osuuskunta tarvitsee kaiken tämän lisäksi osaavan ja innostuneen jäsenistön. Tiimityöskentely on olennainen osa osuuskuntatoimintaa: sen jäsenten on tultava toimeen keskenään ja henkilökohtaisten etujensa sijaan jäsenten on tavoiteltava osuuskunnan yhteisiä etuja. (Asunta & Holopainen 2010, 12-15.)

Osuuskunnasta tulee laillinen yritys, kun se merkitään kaupparekisteriin. Perustamisilmoitus, jossa käy ilmi osuuskunnan säännöt, toiminimi, kotikunta, toimiala, osuusmaksun suuruus sekä tilikausi, on tehtävä sekä kaupparekisteriin että verottajalle. (Asunta & Holopainen 2010, 47-48.)

3.2 Opiskelijaosuuskunnat Suomessa

Yrittäjyysopintojen painoarvo eri oppilaitoksissa suurenee, kuten myös opiskelijayritysten painoarvo. Moni ammattikorkeakoulu on valinnut yrittäjyyden harjoittelutavaksi juuri osuuskunnan, koska se madaltaa kynnystä yrittäjyyteen, mahdollisesti jo opiskeluaikana. (Repo 2007a.) Viime vuosina koko ammattikorkeakoulujen verkosto on lisännyt yrittäjyysopintojen painoarvoa, ja suunta näyttää pysyvän samana myös jatkossa. Suomen ammattikorkeakouluille tehdyssä kyselyssä yleisvaikutelmaksi jäi, että itsenäisiä osuustoimintaan keskittyviä opintojaksoja on tällä hetkellä vielä melko vähän, jos mukaan ei lasketa opiskelijaosuuskuntia. Sen sijaan osuustoimintaa esitellään yleisissä yrittäjyyteen suuntaavissa opinnoissa yhtenä mahdollisena yritysmuotona. Tutuimmaksi osuustoiminta on tullut liiketalouden opiskelijoille. Malli on kuitenkin alkanut kiinnostaa myös muilla koulutusaloilla. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan opinnoissa yrittäjyyttä uravalintana ei ole ennen otettu juurikaan huomioon. Yhteiskunnasta tulevat signaalit ovat kuitenkin muuttamassa suhtautumista. (Repo 2007b.)

Opiskelijaosuuskunta on opiskelijoiden perustama yritys, jossa toimiminen tapahtuu usein opiskelijoiden vapaa-ajalla. Opiskelijat hoitavat itse osuuskuntatoimintaan liittyvät työt, joihin kuuluvat tuotteiden ja palveluiden suunnittelu, markkinointi sekä itse työn toteutus ja luovutus asiakkaalle. Asiakkaina toimivat todelliset yritykset, yhteisöt tai yksityisasiakkaat. Osuuskunnan pyörittäminen on pitkäjännitteistä ja mahdollisesti jopa koko opiskeluajan kestävää toimintaa, joten sitä on hankalaa rakentaa perinteisille opintokokonaisuuksille. Yksi ratkaisu on hyväksyä näitä opintoja osasuorituksiksi eri opintokokonaisuuksiin. Osuuskuntatoiminta sijoitetaan yleensä opintojen puoliväliin, sillä opintojen alussa opiskelijalla ei ole riittäviä tietoja ja teorioita yritystoiminnasta. (Repo 2007c.) Osuustoiminta kehittää myös opiskelijoiden sosiaalisia taitoja sekä tiimityöskentelytaitoja (Asunta & Holopainen 2010, 11).

Alla olevassa taulukossa (Taulukko 1) on esitelty tällä hetkellä Suomessa toimivia opiskelijaosuuskuntia päätoimialoineen etsimällä Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n sivuilta listaus ammattikorkeakouluista Suomessa, ja

jokaisen ammattikorkeakoulun internetsivuilta ”etsi sivustolta” –kohdasta hakutermeillä ”osuuskunta” ja ”osuuskun*”. Päätoimialat etsittiin Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän internetsivujen tietopalvelusta.

Taulukko 1. Opiskelijaosuuskunnat Suomessa

Osuuskunta	Ammattikorkeakoulu	Päätoimiala
PuskaPromotion	Haaga-Helia	Suora- ja ulkomainonta
Osuuskunta Team Kestävä	HAMK	Yhdyskuntasuunnittelu
Lepaan Osaajat osk	HAMK	Koulutusta palveleva toiminta
Osuuskunta SummArt	HUMAK	Esittäviä taiteita palveleva toiminta
Viittomakielialan osuuskunta Via	HUMAK	Kääntäminen ja tulkkaus
KAMK Kajability Osk	KAMK	Muut koulutusta antavat yksiköt
Kulttuuriosuuskunta Oravan Pyörä	Centria	Esittävät taiteet
MOTIONS 11 osk	Lahden AMK	Muu terveyspalvelu
Kulttuuriosuuskunta Osuma	OAMK	Esittäviä taiteita palveleva toiminta
Mediaosuuskunta MusicActive	TAMK	Teollinen muotoilu ym.
Tietotekniikan TKI-osuuskunta, Verstas,	TAMK	Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
Autoteku osk.	TuAMK	Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus (pl. renkaat)
Osuuskunta Cloudit Solutions	TuAMK	Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
Osuuskunta I-Deal	TuAMK	Työvoiman vuokraus
Osuuskunta Imperia Group	TuAMK	Markkina- ja mielipidetutkimukset
Osuuskunta Loimaan Kaikidea	TuAMK	Muu liikkeenjohdon konsultointi
Osuuskunta Multipotentia	TuAMK	Muut koulutusta antavat yksiköt
Osuuskunta Priimo	TuAMK	Muu liikkeenjohdon konsultointi
Osuuskunta Pro4IKON	TuAMK	Muu liikkeenjohdon konsultointi
Osuuskunta Idea-Miilu	TuAMK	Markkina- ja mielipidetutkimukset
Osuuskunta TEO (Turun Estenomiopiskelijat)	TuAMK	Kauneudenhoitopalvelut
Osuuskunta Tekym	TuAMK	Muu tekninen palvelu
Osuuskunta Tradetalo	TuAMK	Muu liikkeenjohdon konsultointi
Villikortti osk	TuAMK	Ohjelmatoimistot ja manageripalvelut
Osuuskunta Visioona	TuAMK	Graafinen muotoilu
Osuuskunta Zemi Finland	TuAMK	Mainostoimistot

3.3 Osuuskunta MultiPotentia

Osuuskunta MultiPotentian jäsenistö koostui terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoista. Koska toiminta tapahtui suurilta osin kouluympäristössä, ja kaikilla jäsenillä oli toimintaan integroitu omia opintoja, oli toiminnan tukena kolme yritystaustaista valmentajaa, jotka olivat Turun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opettajia. Osuuskunnan jäsenillä oli koulun toimesta velvollisuus seurata omaa oppimistaan. Tätä varten opiskelijat tekivät taitoprofiilin, johon osana kuului oppimissopimuksen, portfolion ja lukuohjelman ja siihen liittyvien esseiden tekeminen yrittäjyyteen ja oppimiseen liittyen sekä oppimispäiväkirjan pitä-

minen. Yhdessä kaikista projekteista tehtiin vielä esi- ja jälkimotorolat, jotka olivat oppimistavoitteiden suunnittelun ja jälkeenpäin oppimistavoitteiden tarkastelun työkaluja. Nämä käytiin läpi valmentajien kanssa.

Taitoprofiili koostuu 21 tärkeästä taidosta tiimiyrittäjälle. Taitoprofiili jakautuu kolmeen eri osa-alueeseen: tiimioppija, tiimiliideri ja tiimiyrittäjä. Näillä osa-alueilla opitaan siis oppimaan, johtamaan sekä toimimaan yrittäjänä käytännössä. Taitoprofiilin tarkoituksena on analysoida omaa osaamista muiden tiimissä olevien tukemana. Arviointiasteikko on 0-5, jossa nolla kuvaa taidon puuttumista ja viisi tarkoittaa eksperttiä. Arviointi suoritetaan kaksi kertaa vuodessa, ja selvitetään onko kehitystä tapahtunut. Jos on, niin oppija tekee itsensä kanssa uuden oppimissopimuksen, jossa tavoitellaan uusien osa-alueiden tai vanhojen osa-alueiden parantamista entisestään. Taitoprofiiliin kuuluu myös lukuohjelma, portfolio sekä oppimispäiväkirja. lukuohjelman tarkoituksena oli saada yrittäjyysaiheisista kirjoista ideoita ja ajatuksia reflektoiva omakohtainen dokumentti. Dokumentissa tuodaan esille omia ajatuksia kirjallisessa muodossa ja viestitään muille omista ajatuksista. (Lehtonen 2011, 30-35, 82.) Oppimispäiväkirja on taas tärkeiden huomioiden sekä omien tulkintojen, kysymysten ja mielipiteiden muodostama teksti. Opiskelija pystyy seuraamaan oppimispäiväkirjalla omaa oppimistaan ja asioiden omaksumistaan ja toisaalta voi prosessoida ja kehittää oppimaansa eteenpäin. Keskeisintä on kuitenkin oman oppimisen seuraaminen ja reflektointi. (Turun Yliopisto.)

Esimotorola tehdään ennen projektia ja pohditaan, mitkä ovat kyseisen asiakasprojektin oppimistavoitteet, mikä on asiakkaan rooli, mitä teoriatietoja tarvitaan, millaisia tiimiyrittäjän taitoja tarvitaan sekä miten asiakasprojekti vie kohti visiota ja päämäärää. Jälkimotorolassa taas peilataan esimotorolaan ja mietitään mikä meni hyvin, mitä parannettavaa oli, mitä projektista opittiin, miten jatkossa toimitaan paremmin, ja mitkä olivat niitä käytännön asioita, jotka veivät kohti visiota ja päämäärää. (Lehtonen 2011, 13.)

Osuuskunnan valmentajan rooli on yhteistoiminnan edellytysten kehittäjä. Hänellä on kolme keskeistä tehtävää: oppimisen tukeminen, yhteistyön edistäminen ja välittäjänä toimiminen. Valmentajien rooli on auttaa opiskelijoita kehitty-

mään ja rohkaisemaan ajattelemaan. Valmentajien tehtävänä on huolehtia, että oppimisessa tapahtuu sen kaksi puolta, kognitiivinen oppiminen ja psyykkinen valmentaminen. Ohjausprosessin keskeisimpiä asioita on kuitenkin auttaa oppijia tiedostamaan oma lähtötilanteensa ja rakentamaan työskentelyä sen pohjalle. Palautteen anto ja kritisointi ovat myös osa valmentajien tekemää ohjaamista niin tiimi- kuin yksilötasollakin. Hyvä valmentaja auttaa oppijaa muokkaamaan ajatusta ulkoa oppimisesta mielekkääseen oppimiseen pohtimalla merkityksiä yhdessä oppijan kanssa. (Partanen 2009, 34-40.)

3.3.1 Osuuskunnan perustaminen ja perustamistoimet

Osuuskunta MultiPotentian perustaminen aloitettiin yrittäjyyshenkisten opiskelijoiden haulla kevään 2013 aikana silloisten terveysalan ja hyvinvointialan koulutusohjelmien keskuudesta. Mukaan vapaaehtoiseen toimintaan ilmoittautui alun perin 12 opiskelijaa, joista suurin osa osallistui toukokuussa 2013 alkutapaamiseen. Elokuussa 2013 opiskelijat kutsuttiin syksyn aluksi suunnittelemaan toimintaa, ja pienten muutosten jälkeen hankkeeseen jäi mukaan kahdeksan opiskelijaa perustamaan osuuskuntaa. Osuuskunnan kouluttautuminen alkoi välittömästi syyskuun alussa. Osuuskunnan jäsenet kävivät muun muassa Turun seudun yrityspalvelupiste Potkurissa saamassa opastusta osuuskuntatoiminnan aloittamiseen.

Kun päätös osuuskunnan perustamisesta oli tehty, pidettiin perustamiskokous, jossa päätettiin yrityksen hallinnosta, allekirjoitettiin perustamissopimus sekä sovittiin yhtiöjärjestys. Tämän lisäksi yrityksen perustajat tekivät kokouksessaan päätöksen tilin avaamisesta yritykselle. Osuuskunnan perustamiseen liittyvät asiakirjat ja hakemukset toimitettiin patentti- ja rekisterihallitukselle. Osuuskunnan jäsenet olivat perustamisaikaan vielä terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoita, joten aluehallintoviraston (AVI) ohjeistuksen mukaisesti yritys ei saanut tuottaa palveluja, jotka olisivat vaatineet alalle valmistuneen henkilön pätevyyttä. Osuuskunta teki päätöksen harjoittaa sellaista toimintaa, johon ei tarvittu suojatun ammattinimikkeen vaatimia lupia.

3.3.2 Osuuskunnan jäsenet ja toiminta

Osuuskunnassa toimi kolme sairaanhoitaja- ja kolme suuhygienistiopiskelijaa, yksi fysioterapeutti- ja yksi sosionomiopiskelija. Tämän lisäksi toimintaa ohjasi kolme valmentajaa, jotka olivat Turun ammattikorkeakoulun terveys- ja hyvinvointialan opetushenkilöstöä.

Osuuskunnan toiminnan suunnitteluun varattiin aikaa noin kerran viikossa tapahtuviin yhteistapaamisiin, joissa käytiin läpi tulevaa toimintaa ja neuvotteluja asiakkaiden kanssa. Tapaamisista kirjattiin aina muistiot, joiden avulla seurattiin toiminnan etenemistä. Haasteena oli ajan käytön vähäisyys. Yhteisiä osuuskuntatunteja oli neljä tuntia viikossa, jonka aikana neuvottelut, päätökset ja suunnittelut toimeksiannoista tehtiin. Osuuskunnan toimintaan kuului yritystoiminnan perustoimintoja. Osuuskunta teki tarjouksia, vastasi tarjouspyyntöihin, teki tuote- ja palvelukehittelyä, perusti nettisivut, hoiti kirjanpitoa ja laskutusta sekä koulutti jäsenistöään.

Osuuskunnalla oli perustamisen jälkeen neljä toimeksiantoa. Suurin osa toimeksiannoista liittyi lasten opetukseen ja ohjaukseen. Toimeksiannot olivat osittain myös fyysisyyteen liittyviä, sillä yhtenä toimeksiantona oli tanssin harrastajille tehty lihastasapainon ja liikkuvuuden testaus. Osuuskunta piti myös ergonomiakoulutuksen aikuisille naisille. Suunnitteilla oli useampiakin toimeksiantoja, mutta ajan rajallisuuden puitteissa kaikkia ei voitu toteuttaa.

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata opiskelijaosuuskunnassa mukana olleiden opiskelijoiden ammatillista kasvua ja monialaista oppimista. Tavoitteena on hyödyntää saatua tietoa mahdollisesti jatkossa perustettaviin Terveys- ja hyvinvointialojen opiskelijaosuuskuntiin. Tutkimusongelmiksi nousivat alla esiteltävät kysymykset.

1. Miten työskentelyn opiskelijaosuuskunnassa koetaan tukevan ammatillista kehittymistä?

2. Miten monialaisen osuuskuntatyöskentelyn koetaan parantavan monialaista osaamista?

5 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa periaatteena on todellisen elämän kuvaaminen. Kvalitatiivinen tutkimustapa soveltuu tutkimiseen esimerkiksi silloin, kun ollaan kiinnostuneita tapahtumien yksityiskohtaisista rakenteista, tutkitaan luonnollisia tilanteita tai saada tietoa tiettyihin tapauksiin liittyvistä seuraussuhteista. (Metsämuuronen 2006, 88; Hirsjärvi ym. 2009, 161.)

Tiedonhankinta tapahtuu laadullisia metodeja käyttäen, jossa tutkittavan ääni ja näkökulmat pääsevät esille. Tutkimustapa on joustava ja suunnitelmia voidaan muokata olosuhteiden mukaisesti. Tutkimustuloksia käsitellään yksittäisinä tapauksina ja aineiston tulkitseminen tapahtuu sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.)

Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto, jossa aihepiirit eli teemat ovat tiedossa, mutta kysymysten järjestys ja muoto puuttuvat. Haastattelussa ei ole vastausvaihtoehtoja, vaan tutkittavat saavat itse vastata kysymyksiin omin sanoin. (Hirsjärvi ym. 2009, 208; Hirsjärvi & Hurme 2011, 47–48.)

Tämän opinnäytetyön tutkimusjoukko muodostui kahdeksasta opiskelijaosuuskunta MultiPotentian jäsenistöstä. Eettisten ja luotettavuussyiden vuoksi päädyttiin ottamaan tutkimuksen tekijöistä toinen kokonaan pois tutkittavista ja toinen tutkia oppimispäiväkirjan kautta. Lisäksi yhtä tutkittavaksi valittua ei saatu haastateltua aikataulullisista syistä. Lopullinen tutkimusjoukko oli siis teemahaastattelun (n = 5) ja oppimispäiväkirja-analyysin (n = 1) myötä kuusi opiskelijaosuuskunnan jäsentä. Jokainen haastateltava allekirjoitti suostumuksen tutkimukseen osallistumiseksi (Liite 1).

5.2 Aineiston hankkimisen käytännön toteutus

Aineisto hankittiin haastattelemalla osuuskunnan kahta sairaanhoitaja-, kahta suuhygienisti- sekä yhtä sosionomiopiskelijaa. Fysioterapeuttiopiskelijan näkökulma tuli esille hänen oppimispäiväkirjastaan. Haastattelut tehtiin yksilöllisesti, jokainen haastateltava erikseen. Haastatteluissa haastateltavat eivät saaneet teemahaastattelurunkoa (Liite 2) nähtäväksi. Haastattelut äänitettiin ja tämän jälkeen litteroitiin, ja vastaukset ryhmiteltiin aihepiirien mukaan, jonka jälkeen saatiin vastauksista tutkimustuloksia samankaltaisuuksien ja eroavuuksien kautta. Oppimispäiväkirja-aineisto käytiin läpi sisällönanalyysilla samoin taustakysymyksin kuin haastattelutkin. Varsinaisiin tutkimusongelmiin siis etsittiin vastaukset samalla kaavalla, vaikka aineisto hankittiinkin yhden tutkittavan kohdalla eri tavalla kuin muilta.

5.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Suullisen haastattelun purkaminen tehdään litteroimalla eli puhtaaksikirjoittamalla. Aihepiirien mukaan ryhmitellyt alkuperäisilmaukset käydään tarkasti läpi ja niistä etsitään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 9, 110.)

Laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmänä voidaan aina käyttää sisällönanalyysia. Sisällönanalyysi auttaa rajaamaan aiheet tutkimuksen kohteiksi, vaikka aineistosta löytyisikin sellaisia asioita, joita olisi mielenkiintoista lähteä avaamaan enemmän. Tämän kaltaisia esille tulevia asioita ovat useimmin sellaiset näkökulmat, joita tutkija ei etukäteen osannut odottaa löytävänsä vastauksista. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91-92.)

Sisällönanalyysilla saadaan kvalitatiivisen tutkimuksen tuloksista järkevästi luettavia myös sellaisissa tapauksissa, kun joko aineisto tai vastaukset eivät noudata mitään tietynlaista kaavaa tai rakennetta. Sisällönanalyysi on keino järjestää aineisto niin, että siitä voidaan tehdä yhtenäisiä johtopäätöksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103.) Tässä opinnäytetyössä aineistolähtöisen sisällönanalyysin tau-

lukot (Liitteet 3 ja 4) jaettiin ensin tutkimuskysymyksien mukaisiin alueisiin, jonka jälkeen ne tyypiteltiin positiivisiin ja negatiivisiin huomioihin ja teemoiteltiin yleisimpinä esille tulleiden vastausten kautta. Tätä ”isommasta pienempään” -menetelmää tehdessä noudatettiin Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston Kvali-MOTV -ohjeistusta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

6 TULOKSET

6.1 Tutkimusaineiston yleinen tarkastelu

Tutkimusaineistosta poimittiin 34 positiivista ja 10 negatiivista huomiota ammatilliseen kehittymiseen ja monialaisuuteen liittyen.

Aineistosta löytyi myös suuri määrä varsinaiseen yrittäjyyteen liittyviä vastauksia. Yrittäjyys teemana nousi muutenkin koko ajan esille haastatteluissa, ja melkein kaikki vastausaiheet linkittyivät aineistossa yrittäjyyden oppimiseen ja sen tuomiin hyviin ja huonoihin puoliin.

6.2 Ammatillisen kehittymisen tarkastelu

Tutkimusaineistosta kävi selvästi ilmi, että oman ammatillisen kehittymisen osalta tärkein painopiste oli yhteistyö muiden kanssa. Vastauksissa koettiin hyväksi asiaksi se, että mukana oli opiskelijoita monesta eri ammattiryhmästä.

> *”…alko rikkomaan omia rajojansa et tuli sellasii uusia kokemuksia mitä ei ollu aiemmin tehny ja pääs menemään oman mukavuusalueen ulkopuolelle.”*

Jokainen vastaajista koki osuuskunnassa tehtyjen työprojektien olleen opettavaisia ammatillisen kehittymisen kannalta. Erityisesti erilaisten ihmisten kohtaaminen koettiin tärkeäksi.

Osuuskunnassa oli jäsenten kesken sovittu sisäisistä tehtävistä, kuten muun muassa hallituksen puheenjohtaja, sihteeri ja ulkoisen viestinnän vastaava. Sisäisiä tehtäviä vaihdeltiin sopimusten mukaan. Sisäisten tehtävien tärkein anti vastauksissa oli vastuun ottaminen ja sitä kautta tullut tietoisuus siitä, että oma rooli on tärkeä yhteisössä.

> *”…jokanen sai toimia vuorollaan johtajana ja tehdä asioita ja olla vähä se joka käskyttää muita ja järjestää sitä nii kyllä siitä sit tota sai aika paljonki irti sillä tavalla.”*

Itsereflektointi oppimistehtävien kautta sai kiitosta. Sitä kautta vastaukset linkittyivät myös osuuskunnan valmentajien toimintaan. Itsereflektoinnin kautta koettiin saavutetun aiempaa realistisempaa itsekritiikkiä.

> *”ihan uus juttu mulle niinku käyttää oppimisena ja kyl mun mielest se toimi ihan hyvin et siin oikeesti näki et kehitystäkin on tapahtunut.”*

6.3 Monialaisen osaamisen ja yhteistyötaitojen tarkastelu

Yhteistyö muiden alojen kanssa sujui vastausten mukaan hyvin. Monet vastauksista toivat esille muilta aloilta opitut pienet asiat, joita opeteltiin asiakasprojekteja varten.

> *”Se mahdollisti sellasen monipuolisuuden siihen työskentelyyn et oli joku ku ties jostakin asiasta ja toinen taas toisesta ja se täydensi toisiaan hirveen hyvin.”*

Erilaisten asiakasryhmien ja ihmisten kohtaaminen koettiin positiiviseksi, ja muiden ammattien mukanaan tuomat erilaiset asenteet antoivat mahdollisuuden nähdä jotkin asiat eri näkökulmista. Osittain tämä linkittyi myös vastuun oppimiseen.

Vastaajat kokivat, että valmiudet työelämään paranivat osuuskuntatoiminnan myötä. Monialainen toiminta auttoi kehittämään neuvottelutaitoja sekä varmuutta omasta osaamisestaan. Vastuun ottaminen omista projekteista toi valmiuksia opettaa asiaa myös muille osuuskunnan jäsenille.

> *”Mä opin näkemään asioita monipuolisemmin ja eri näkökannoista ja opin sitä niinku ryhmässä työskentelyä nii et jokasella oli se oma*

> *roolinsa kuitenki ja oma osaamisalueensa ja sit et miten ne täydensi toisiaan."*

Negatiiviseksi asiaksi vastaajat luokittelivat taustaorganisaation yhtenäisyyden eri mukana olleiden koulutusohjelmien välillä. Oppilaitoksen puolelta kaikki vastaajista kokivat eri opetusohjelmien olleen eri tavalla valmiita opiskelijoiden mukanaoloon osuuskunnassa, ja tämän lisäksi tavoitteet eri koulutusohjelmien välillä erosivat toisistaan huomattavan paljon. Tämän myötä osuuskunnan jäseniä lopetti aktiivitoiminnassa mukana olemisen täysin eri aikoihin vuoden 2014 aikana.

> *"…just se vaikeutti varmaan siin mielessä et koska ne koulutusohjelmat oli niin erilaisia ja se kankeus niiden yhteensovittamisessa ja sit ku toiset oli puol vuotta ja toiset vuoden ja toiset ois valmiit ollu puoltoista vuotta olemaan et jotenki se sitoutumattomuus tai semmonen eriaikasuus et se niinku sit just ku se saatiin perustettua ni sit se jo kolmasosa lähti."*

Yhtenäistä vastauksille oli se, että kukaan ei katunut valintaansa lähteä mukaan monialaiseen osuuskuntatoimintaan. Kaikilta vastaajilta löytyi positiivisia mielikuvia yritysprojektista.

Yrittäjyys monialaisessa osuuskunnassa toi haastatteluun vastanneille paljon tietoisuutta muista ammattiryhmistä ja heidän työskentelystään ja taidoistaan, ja monialaisuutta pidettiin vastauksissa tärkeänä asiana koko osuuskuntatoiminnassa. Vastauksissa koettiin, ettei osuuskuntatoiminta olisi ollut yhtä hyödyllistä vain oman ammattiryhmän sisällä.

Ammatillista kehittymistä edesauttoi eniten osuuskuntatoiminnan ohessa tehdyt tehtävät. Itsereflektointi ja osuuskunnan sisällä sovitut yrittäjyyteen liittyvät tehtävät olivat vastaajien mielestä omiaan luomaan ammatillista kehittymistä ja valmiuksia vastuun ottamiseen sekä oman ammattitaidon kriittiseen tarkasteluun.

7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimusetiikan näkökulmasta hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvat keskeisesti muun muassa tiedeyhteisön tunnustamat toimintatavat, eli rehellisyys, yleinen huolellisuus sekä tarkkuus tutkimustyössä koko tutkimuksen ajan. Sen lisäksi tutkimukseen tulee soveltaa eettisesti kestäviä menetelmiä niin tiedonhankinnassa kuin sen arvioinnissakin. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Tässä opinnäytetyössä eettisenä haasteena oli pienestä tutkimusjoukosta johtuen laadullisten haastatteluvastausten anonymiteetin säilyttäminen sekä varmuus siitä, vääristävätkö pitkän aikavälin muistikuvat haastateltavilta todellista silloista tilannetta.

Toiseksi eettiseksi ongelmaksi muodostui opinnäytetyön tekijöiden mukanaolo tutkittavan osuuskunnan jäsenistössä. Jäsenistön lukumäärän ollessa pieni myös opinnäytetyön tekijöiden mielipide on painoarvoltaan suuri, ja objektiivisen tarkastelun tahaton vääristymä saattoi aiheuttaa tutkimustuloksen subjektiivista tarkastelua joiltakin osin.

Luotettavuusongelmia tutkimusaineistoon toi tarkasteltavan joukon pienuus ja sen myötä yleistysten tekemisen mahdottomuus. Fysioterapeuttiopiskelijan kohdalla haastattelua ei suoritettu, koska hän oli toinen tutkimuksen tekijöistä. Sen sijaan tutkimusaineistona hänen kohdallaan käytettiin osuuskuntatyöskentelyn aikana tehtyä oppimispäiväkirjaa, jonka sisällönanalyysin suoritti toinen tutkimuksen tekijöistä itsenäisesti. Tämä poisti luotettavuusongelman siitä, että fysioterapeuttiopiskelija tiedosti tutkimuksen tavoitteet ja hän ei olisi pystynyt antamaan eettisesti luotettavia vastauksia.

Luotettavuusongelmaksi muodostui myös vähäinen tutkimuksellinen tieto. Tietokannoista, joista tutkimuksia etsittiin (Liite 5), ei löytynyt montaa laadullista tutkimusta, jota olisi tässä opinnäytetyössä voinut käyttää lähteenä.

Tutkimusaineistosta haastattelut säilytettiin tutkimuksentekijöiden hallussa mp3-tiedostoina. Tutkittavana ollut oppimispäiväkirja oli sekä tutkimuksentekijöiden

että ohjaavien opettajien saatavilla. Haastattelumateriaali tuhottiin tutkimuksen valmistuttua kokonaan.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkimuksellisesti kuvata opiskelijaosuuskuntatoiminnassa tapahtuvaa ammatillista kehittymistä sekä monialaisuuden merkitystä. Tuloksista löytyi laajalti vastauksia tutkimusongelmiin. Haastattelutilanteissa käytetyt apukysymykset rajasivat vastausten kohdentamista melko tehokkaasti tutkimusongelmien suuntaan. Ammatilliseen kehittymiseen liittyviä vastauksia tuli hieman enemmän esille kuin moniammatillisuuteen liittyviä.

Opinnäytetyön tulosten perusteella itsereflektoinnin kautta koettiin saavan aikaan aiempaa realistisempaa itsekritiikkiä ja oppimista, joka peilaa hyvin aiempaan ammatilliseen kehittymiseen liittyvään Jayatilleken ja Mackien (2012) tutkimukseen. Osuuskunnassa vaihdettiin myös sisäisten tehtävien tekijöitä säännöllisesti. Tuloksista ilmeni, että sisäisten tehtävien tärkein anti oli vastuun ottaminen ja sitä kautta tullut tietoisuus siitä, että oma rooli on tärkeä yhteisössä. Tämä näkökulma nousi myös esille Wallinin (2007) teoksessa, jonka mukaan ammatillinen kehittyminen ei ole pelkästään yksilön kehitysprosessi, vaan sillä on voimakas yhteisöllinen ulottuvuus, johon liittyy muun muassa oman roolin löytäminen ammatillisessa työyhteisössä ja ammatillisen arvostuksen sisäistäminen. Tämä näkökulma nousi myös tuloksista hyvin siis esille.

Ammatillisen kehittymisen kannalta moniammatillinen yhteistyö tuli esiin positiiviseksi koettuna asiana tuloksista. Turun ammattikorkeakoulun ammatillisen kehittymisen kompetenssien mukaan esille noussut yhteistyötaidon kehittyminen on osa juuri ammatillista kehittymistä ammattialasta riippumatta. (Turun ammattikorkeakoulu 2014b.)

Tiimityöskentelyä ja siinä tärkeää tietotaidon jakamista kuvailtiin vastauksissa hyvin samalla tavalla kuin Katiskon tekstissä (2014). Myös väärinymmärrysten vaara väheni, kun vastaajat kertoivat tietävänsä paremmin muiden ammattien sisältöä. Tämä johtaa työkulttuurin yhteistyön paranemiseen. (Isoherranen 2012, 19-22.)

Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttiopiskelijan lähtökohdat opinnäytetyöhön olivat hyvin samankaltaiset. Tämä johtuu osittain tekijöiden yrittäjyystaustoista koulutuksen ulkopuolella. Yrittäjyysnäkökulma toi perspektiiviä katsoa yritystä ja sen tutkimuksen kohteena ollutta jäsenistöä myös laajemmin kuin vain yksittäisinä opiskelijoina. Suurimmat eroavaisuudet tekijöiden kesken muodostuivat omista ammatillisista osaamisalueista. Molemmat vertasivat tutkimuksen aineistoja pitkälti omiin kokemuksiin jo käydyistä opintojaksoista omilla koulutusaloillaan sekä erilaisiin käytännön opetusmenetelmiin ja niistä oppimiseen sekä fysioterapeutti- että sairaanhoitajaopinnoissa.

Opinnäytetyön tekijöistä sairaanhoitajaopiskelija koki oman ammatti-identiteettinsä vahvistuneen sekä muiden sairaanhoitajaopiskelijoiden että myös muiden tutkimukseen osallistuneiden vastausten perusteella. Monialainen yhteistyö toi varmuutta mielikuvaan siitä, että myös sairaanhoitajan työ on osa monialaista kokonaisuutta ja opinnäytetyön tulosten perusteella se oli myös tärkeä osa tätä opinnäytetyöprosessia. Fysioterapeuttiopiskelijan kohdalla tärkein oppi oli samankaltainen yritysajattelumaailma tutkimukseen osallistuneiden kanssa. Tätä kautta hän sai myös vahvistusta siitä mielikuvasta, mikä hänellä oli terveyden ja hyvinvointialan yrittäjyyden haasteista. Opinnäytetyön prosessin aikana fysioterapeuttiopiskelijan ammatillinen identiteetti vahvistui sen myötä, että tuloksissa muidenkin koulutusohjelmien opiskelijat kertoivat oppineensa kaikilta mukana olleilta henkilöiltä eri aloista uutta asiaa.

Opinnäytetyötä on tehty yleisen terveyden ja hyvinvointialan ammatillisen kehittymisen näkökulmasta. Syynä tähän ratkaisuun oli osittain tutkimuskysymysten ja haastattelun apukysymysten pitäminen yhdenmukaisina, ja osittain vastaajien anonymiteetin säilyttäminen. Osuuskunta MultiPotentia ja sen jäsenet olivat tämän tutkimuksen kohderyhmänä. Opiskelijaosuuskunta on Suomessa jo melko yleinen asia, mutta terveys- ja hyvinvointialueella niitä ei ole moniakaan. Monet ammatit tällä alalla ovat lailla suojattuja ammattinimikkeistöltään ja työtehtäviltään, ja sen vuoksi pelkistä alan opiskelijoista koottu osuuskunta ei saanut lupaa tehdä projekteja, mihin olisi vaadittu opinnoistaan valmistuneen henkilön pätevyys. Tämä aiheutti osin haasteita, joiden ratkaisemiseksi ryhmältä vaadit-

tiin luovuutta ja entistä suurempaa yhteistyökykyä. Juuri yhteistyökyky ja -halukkuus näkyivät haastatteluvastauksissa selkeästi positiivisina ilmiöinä.

Varsinaisten tutkimuskysymysten ohi nousi ennen kaikkea yrittäjyyden merkitys opiskelijaosuuskunnan jäsenten oppimisessa. Vaikka jokainen koki monta asiaa hyvinä osuuskunnan projektien aikana, niin kaikille vastanneille tärkeimpien opittujen asioiden joukossa oli yrittäjänä oleminen ja sitä kautta opitut asiat. Yrittäjyysnäkökulmaa pitäisikin tutkia vielä enemmän, sillä sieltä löytynee niitä oppimisen tasoja, joita ei opetussuunnitelmissa tällä alalla paljoakaan ole. Sieltä saattaa löytyä myös keinoja tuoda innovaatiotoimintaa opiskelijoilta opintojen aikana käytäntöön. Se olisi eriarvoisen tärkeää terveyden ja hyvinvoinnin alalla, sillä tämän alan innovaatiotoiminta keskittyy tällä hetkellä lähinnä yliopistoihin ja yksityisiin yrityksiin. Turun ammattikorkeakoululla olisi tätä kautta positiivinen mahdollisuus erottua tutkimus- ja kehitystoiminnassaan uuden näkökulman kautta nimenomaan terveyden ja hyvinvoinnin koulutusalalla.

Jatkossa mahdollisen tulevan terveyden ja hyvinvointialan opiskelijaosuuskunnan toimintaa tarkastellessa ja tutkittaessa olisi hyvä ottaa enemmän painopistettä varsinaiseen yrittäjyyteen ja sen mukanaan tuomaan näkökulmaan, jonka avulla opiskelijat pystyvät paremmin hahmottamaan yrittäjyyden haasteet ja mahdollisuudet normaaliin palkkatyöhön verrattaessa. Haastattelujen vastaukset toivat tätä asiaa esille niin voimakkaasti, että siitä on varmasti löydettävissä paljon tutkittavaa. Mikäli Turun ammattikorkeakouluun perustetaan vielä opiskelijaosuuskunta terveyden ja hyvinvoinnin alalle oppilaitoksen aloitteesta, on koko hankkeen kannalta tärkeää, että huomioitaisiin eri koulutusohjelmien välille mahdollisimman samankaltaiset tavoitteet.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE. AMK:t Suomessa. Viitattu 6.6.2014. www.arene.fi > Ammattikorkeakoulut > AMKit Suomessa.

Asunta, H-L. & Holopainen, T. 2010. Osuuskunnan perustajan opas. 3. painos. Helsinki: Pellervo-seura ry. Viitattu 2.10.2014 http://pellervo.fi/storage/tietopankki/osuuskunnan_perustajan_opas2010w.pdf?c2a302.

Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. 2006. Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja. Vantaa: Dark, 26.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Isoherranen, K. 2012. Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos. Viitattu 8.8.2014. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37493/isoherranen_vaitoskirja.pdf.

Isokangas, J. & Kinkki, S. 2003. Yrityksen perustoiminniot – Basic Business Operations. Vantaa: WSOY.

Jayatilleke, N. & Mackie, A. 2012. Reflection as part of continuous professional development for public health professionals: a literature review. Journal of Public Health. Vol. 35, No 2/2013, 301-318. Iso-Britannia. Viitattu 8.8.2014. http://jpubhealth.oxfordjournals.org/content/early/2014/03/17/pubmed.fdu017.full.pdf+html.

Juslin, E., Liljeroth, P. & Vaartio-Rajalin, H. 2013. Voimavaroja tukeva moniammatillinen ammattikäytäntö sosiaali- ja terveysalan AMK-koulutuksessa. AMK-lehti // Journal of Finnish Universities of Applied Sciences. No 4/2013. Turku: Yrkeshögskolan Novia.

Katisko, Kolkka & Vuokila-Oikkonen. 2014. Moniammatillinen ja monialainen osaaminen sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja liikunta-alojen koulutuksessa. Opetushallituksen raportit ja selvitykset 2:2014. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Lehtonen, T. 2011. Tiimiyrittäjän arviointipassi. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Metsämuuronen, J. (toim.) 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Methelp.

Osuuskuntalaki 14.6.2013/422.

Partanen, J. 2009. Välähdyksiä yksilön oppimisesta – Partus -menetelmät Tiimiakatemiassa. Jyväskylä: Kopijyvä Oy.

Pyykkö, M. 2011. Minustako yrittäjä? Helsinki: WSOYpro.

Repo, T. 2007a. Myönteiset kokemukset siivittävät yrittäjyyttä - Osuustoiminta vakiintumassa ammattikorkeakouluihin Viitattu 2.10.2014. http://www.pellervo.fi/otlehti/ot3_07/vakiintumassa.htm.

Repo, T. 2007b. Kaikki vaihtoehdot esille opetukseen. Viitattu 2.10.2014. http://www.pellervo.fi/otlehti/ot3_07/vaihtoehdot.htm.

Repo, T. 2007c. Miten opiskelijaosuuskunta syntyy? Viitattu 2.10.2014. http://www.pellervo.fi/otlehti/ot3_07/osk_synty.htm.

Ristimäki K., 2004. Yrittäjyyskasvatus. Järvenpää: Yrityssanoma.

Ruohotie, P. 2000. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Helsinki: WSOY.

Saaranen-Kauppinen, S. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Viitattu 23.10.2014. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Turun ammattikorkeakoulu. 2014a. Agricola - koulutuksen kehittäminen ja kansainvälistäminen. Viitattu 3.2.2014. www.messi.turkuamk.fi > Tutkimus ja kehitys > Agricola.

Turun ammattikorkeakoulu. 2014b. Viitattu 23.10.2014. ops.turkuamk.fi > Opetussuunnitelmat > AMK-tutkinnot > Sairaanhoitajakoulutus (Turku).

Turun ammattikorkeakoulu. 2014b. Viitattu 23.10.2014. ops.turkuamk.fi > Opetussuunnitelmat > AMK-tutkinnot > Fysioterapeuttikoulutus.

Turun ammattikorkeakoulu. 2014b. Viitattu 23.10.2014. ops.turkuamk.fi > Opetussuunnitelmat > AMK-tutkinnot > Suuhygienistikoulutus.

Turun ammattikorkeakoulu. 2014b. Viitattu 23.10.2014. ops.turkuamk.fi > Opetussuunnitelmat > AMK-tutkinnot > Sosionomikoulutus (Turku).

Turun Yliopisto. Viitattu 2.10.2014. www.utu.fi > Tiedekunnat ja yksiköt > Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta > Opiskelu > Opinnot > Oppiaineet ja tutkinnot > Sosiologia > Opiskelu > Opintojen ohjaus ja neuvonta > Ohjeita > Oppimispäiväkirjan laatimista koskevat ohjeet.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Hyvä tieteellinen käytäntö –ohje. Viitattu 5.4.2014. www.tenk.fi > HTK-ohje 2012 > Hyvä tieteellinen käytäntö.

Työministeriö. 2014a. Viitattu 6.6.2014. www.ammattinetti.fi > Ammatit > Terveydenhuolto > Terveydenhuoltoala > Sairaanhoitaja.

Työministeriö. 2014b. Viitattu 6.6.2014. www.ammattinetti.fi > Ammatit > Terveydenhuolto > Hammashuoltoala > Suuhygienisti.

Työministeriö. 2014c. Viitattu 6.6.2014. www.ammattinetti.fi > Ammatit > Terveydenhuolto > Terveydenhuoltoala > Fysioterapeutti.

Työministeriö. 2014d. Viitattu 6.6.2014. www.ammattinetti.fi > Ammatit > Sosiaaliala > Sosiaalialan työ > Sosiaaliohjaaja.

Wallin, A. 2007. Teoreettisia näkökulmia ammatilliseen kasvuun. Viitattu 8.8.2014. http://www.awailable.com/tiedostot/20070424_TEOREETTISIA_N_K_KULMIA_AMMATILLISEEN_KASVUUN.pdf.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. YTJ-tietopalvelu. Viitattu 6.6.2014. www.ytj.fi > YTJ-tietopalvelu – Yrityshaku.

Yrityssuomi.fi. 2014. Viitattu 23.10.2014. www.yrityssuomi.fi/fi/yritysmuodot.

SUOSTUMUS TUTKIMUKSEEN OSALLISTUMISEEN

Tutkimuksen nimi: Ammatillinen kehittyminen monialaisessa terveys- ja hyvinvointialan opiskelijaosuuskunnassa

Tutkimuksen toteuttaja ja yhteyshenkilö, jolta tutkimuksen osallistujat voivat tarvittaessa pyytää lisätietoa: Tiina-Maria Ansio ja Atte Mäki

Suostun osallistumaan yllä mainittuun tutkimukseen ja siinä tarvittavien tietojen keräämiseen. Suostumus on annettu vapaaehtoisesti. Minulle on ennen suostumustani annettu selvitys tutkimuksen tarkoituksesta ja sen hyödyistä sekä tutkimuksessa kerättävien henkilötietojen käsittelystä ja selvitys siitä, että tutkimustietoja käsitellään luottamuksellisesti, eikä niitä luovuteta tutkimukseen kuulumattomille henkilöille. Voin milloin tahansa peruuttaa tämän suostumuksen ilmoittamalla peruutuksesta tutkimuksen toteuttajalle.

Paikka ja aika (pp.kk.vvvv.)

Suostumuksen antajan allekirjoitus ja nimenselvennys

Turussa (pp.kk.vvvv.)

Tiina-Maria Ansio Atte Mäki

TEEMAHAASTATTELUN TAUSTATIETOKYSYMYKSET JA AIHEALUEET

Ikä:

Koulutusohjelma:

Oma ammatillinen kehittyminen osuuskunnassa

Miten koet ammatillisten taitojesi kehittyneen osuuskunnassa tapahtuneen projektimuotoisen opiskelun myötä?

Miten jatkuva osuuskunnan ja oman toiminnan tarkastelu auttoi ammatillisessa kehittymisessä?

Miten valmentajavetoinen toiminnan ohjaus ja arviointi hyödytti ammatillista kehittymistäsi?

Mitkä osuuskunnan jäsenenä suorittamasi tehtävät auttoivat ammatillisessa kehittymisessäsi?

Oppiminen monialaisessa työyhteisössä

Mitä lisäarvoa koet monialaisen työympäristön tuoneen ammattitaitoosi?

Mitä asioita opit muista osuuskunnassa mukana olleista aloista?

Mitä monialaisuus merkitsi sinulle osuuskuntatyöskentelyssä?

AMMATILLINEN KEHITTYMINEN

AMMATILLINEN KEHITTYMINEN			
Yläluokka	**Alaluokka**	**Ryhmä**	**Lainaus**
Ammatillinen kehittyminen	Negatiiviset huomi-ot	Ammatti-identiteetin kehittyminen	"...niinku ammatillista semmosta omakuvaa olis (mitenkään) kehit-tänyt"
		Oman alan amma-tillisen osaamisen kehittyminen	"Mut jos mietitään iha kliinistä työtä ni ei tullu kyl oikeen mitään sii-hen liittyvää"
	Positiiviset huomiot	Itsereflektointi	"…vahvistusta siihen, että mitkä on niinku mun vahvat osa-alueet, missä mä oon hyvä"
		Osuuskunnassa tehdyt projektit	"Tehtiin niin paljon asi-oita joista oppi uutta ja jotka oli itelle sellasii aivan vieraita aihepiire-jä."
		Moniammatillisuus	"Vastuun ottaminen, organisointi, ryhmässä toimiminen."

MONIAMMATILLISUUS

MONIAMMATILLISUUS			
Yläluokka	**Alaluokka**	**Ryhmä**	**Lainaus**
Moniammatillisuus	Negatiiviset huomiot	Organisointi oppilaitoksen puolelta	"Se kankeus niiden yhteensovittamisessa ja sit ku toiset oli puol vuotta ja toiset vuoden ja toiset ois valmiit ollu puoltoista vuotta olemaan…"
	Positiiviset huomiot	Kaikilta aloilta jotain uutta opittua	"Jokasella oli se oma roolinsa kuitenki ja oma osaamisalueensa ja sit et miten ne täydensi toisiaan."
		Täysin erilaisia projekteja	"Kaikil oli niinku niit omii vahvuuksii ja ehkä omii kontaktei."
		Valmiudet työelämään ja vastuun ottaminen	"Opin näkemään asioita monipuolisemmin ja eri näkökannoista ja opin sitä niinku ryhmässä työskentelyä."

TIEDONHAKUPOLKU / Retrieval Route

Tietokanta/tietolähde	Hakusana(t), asiasana(t) ja niiden yhdistelmät (and/or/not/)	Rajaukset	Osumien määrä	Osumista työhön päätyneet viitteet
Medic	professonal AND development AND health care	2004-	48	0
PubMed	professonal AND development AND health care OR well being	10 years, free full text,humans	21	1
Cinahl	professional development AND well being AND health care OR well being	2004-, full text	3	0
Medic	multidisciplinary AND health care OR well being	2004-	8	0
PubMed	multidisciplinary AND health care AND well being	10 years, free full text, humans	6	0
Cinahl	multidisciplinary AND health care AND well being	2004-, full text	2	0
Manuaalinen haku*				

*Muut opinnäytetyössä käytetyt artikkelit (Juslin ym.2013 ja Repo 2007) ja väitöskirja (Isoherranen 2012) löytyivät manuaalisella haulla Google Scholarin kautta.